

Beste commissieleden, leden van de Gemeenteraad,

De Vereniging Vijf Dorpen in 't Groen diende een zienswijze in op het vast te stellen Bestemmingsplan Don Boscoweg. Dat was niet voor niets. Hoewel uw gemeentelijke adviseurs menen aan een rapport van uw eigen GGD geen juridische consequenties te hoeven verbinden, en dat u de zienwijzen naast u neer kunt leggen, vinden wij toch dat we u, met deze mondelinge toelichting, moeten wijzen op de verantwoordelijkheid die u als lagere overheid heeft.

Op het moment van vaststellen van het Bestemmingsplan maakt u de weg vrij voor het aanvragen van een bouwvergunning voor woningen waar mensen in gaan wonen. Mensen, die worden blootgesteld aan een hoeveelheid geur, wij spreken liever over stank, die “gezondheidskundig onwenselijk is” volgens uw eigen GGD. Een deskundige van de commissie m.e.r. gaf over de term “gezondheidskundig onwenselijk” tijdens de Omgevingsdialoog aan dat dit **een gevaar voor de gezondheid** betekent. En voegde toe dat het een serieuze zaak is.

We moeten dit derhalve niet te licht opvatten, en de gemeente zelf dient haar eigen GGD serieus te nemen. Het door de gemeente Renkum gepubliceerde eigen onderzoek geeft een niet mis te verstaan signaal af: het is ongezond wonen vlakbij SKParengo. Stress, slaapgebrek, klachten aan luchtwegen, misselijkheid, COPD, keelpijn en zere ogen worden vaak genoemd.

Volgens artikel 21 van de Grondwet dient de overheid zorg te dragen voor “bewoonbaarheid en bescherming en verbetering van het leefmilieu.” In de nu voorliggende stukken is onvoldoende gemotiveerd dat de gemeente deze zorgtaak op zich neemt. Praten met de fabriek wordt door u als maatregel genoemd tegen de stankoverlast. Dat vinden wij ruim onvoldoende gezien het resultaat van inmiddels ruim 6 jaar overleg met de fabriek en de overheid, met daarbij een dure omgevingsdialoog die inmiddels door SKParengo zelf zonder enig resultaat op het gebied van overlast is afgerond. Nogmaals willen we stellen dat er geen communicatieprobleem is, maar een situatie waarin er gevaar voor de gezondheid is voor burgers in Renkum en Heesum.

Een geur hoger dan 5 odeureenheden wordt als gezondheidskundig onwenselijk gezien voor de bebouwde kom in het huidige Gelders Geurbeleid. Parengo stelde in een eigen geuronderzoek dat zelfs als hun eigen twee grootste stinkerds, de PM2 en hun afvalwaterzuivering, dichtgaan, er nog steeds niet voldaan kan worden aan de norm—SKParengo kan nooit onder de 5 odeureenheden blijven en de situatie blijft dus een gevaar voor de gezondheid. De verbeteringen die nu plaatsvinden aan de PM2 zijn daarom ook volledig nutteloos (zelfs volgens hun eigen onderzoek) als het gaat om voldoen aan de normen van het Gelders geurbeleid.

Art. 8 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens beschermt het recht op leven en gezondheid. Als sprake is van serieuze milieuoverlast kunnen burgers een beroep doen op dit artikel. De overheid heeft dan de actieve plicht om redelijke en passende maatregelen te nemen ter bescherming van individuen tegen milieuoverlast die het welzijn van personen kan aantasten. Recent heeft de rechtbank Den Haag de Staat de Nederlanden nog op de vingers getikt omdat de Staat tekortschiet in het treffen van effectieve maatregelen tegen geurhinder,

afkomstig van veehouderijen (uitspraak van 14 september 2022). De bekende milieujurist Valentijn Wösten merkte na afloop op: “Je kunt de Staat aansprakelijk stellen, maar je kunt ook gemeenten aanpakken, want die hebben de vergunningen verleend.”

Overigens hebben ruim 1400 huizen in Renkum volgens het maatwerk van het Gelders geurbeleid niet alleen dagelijks recht op 5 odeureenheden overlast, maar bij fabrieksproblemen zelfs op dit soort extreme “megastal” overlast. Helemaal kansloos is zo’n juridische actie dus niet.

Voorts willen wij benadrukken dat ook het industrielawaai wel degelijk een serieuze zaak is om rekening mee te houden op, zoals u zelf aangeeft 250 meter van deze grote industrie. Net als bij stank is het onbestaanbaar dat de nieuwe inwoners van industrielawaai geen last van hebben. Vooral in de nacht telt dat zwaar, weten wij van onze leden in de getroffen wijken van Renkum en Heelsum—lawaai en stank reiken verder dan je zomaar mag aannemen—zoals dat nu in het voorstel wel gebeurt. We hebben net een omgevingsdialoog achter de rug waarin dit soort zaken uitgebreid zijn toegelicht door specialisten. Hebben de opstellers van dit voorstel de betrokken ambtenaren wel geconsulteerd? Hebben we samen in de gemeente Renkum van de kwestie Parenco tot nu toe dan helemaal niets geleerd?

Op geen enkele manier blijkt dat er door de gemeente voldoende rekening wordt gehouden met de bescherming van de gezondheid, nu niet alleen het GGD-rapport, maar ook andere overlast gevende factoren compleet genegeerd worden. Voor de huidige bewoners van de dorpen Renkum en Heelsum is het gegeven van het wonen in een “Gezondheidskundige onwenselijke situatie” al erg genoeg. Nieuwe inwoners zijn zich niet of nauwelijks bewust van deze gezondheidskundig onwenselijke situatie. Die zullen ze pas ervaren als ze er wonen. En dan is het te laat. Dat wilt u toch niet laten gebeuren? Bovendien: mochten zij dan een beroep doen op artikel 8 EVRM, dan zal zeker meewegen dat u op dit risico was geweest maar toch hebt ingestemd met een plan dat vanuit milieu- en gezondheidsoogpunt volstrekt onvoldoende was onderbouwd..

Voor de goede orde wil ik nogmaals benadrukken dat de Vereniging Vijf Dorpen in ’t Groen geen bezwaar heeft tegen noodzakelijke woningbouw en al helemaal niet als dit binnen de grenzen van de bebouwde kom gebeurt. En wie weet is woningbouw op de Don Boscoweg best mogelijk. Maar dan zullen eerst alle milieu- en gezondheidsrisico’s serieus in kaart gebracht moeten zijn, en zal moeten worden beoordeeld welke maatregelen nodig zijn om die risico’s tot aanvaardbare proporties terug te brengen. En dat is nu niet gebeurd. Daarom vindt Vijf Dorpen dat u het voorliggende plan niet moet vaststellen, maar eerst nader onderzoek moet laten doen. Alleen op die manier maakt u uw verantwoordelijkheid waar om de toekomstige bewoners van de Don Boscoweg te beschermen tegen de uitstoot van een onacceptabele overlast veroorzakende fabriek. En wie weet hebben de huidige bewoners van Renkum en Heelsum daar ook nog wat aan.

Dank u voor uw aandacht.

Renkum, 8 november 2022